

Kommuneplanens samfunnsdel

Rømskog kommune

Vedtatt 20.juni 2016

Innhold

Innledning og overordnede mål	3
-------------------------------	---

Befolkningsgrunnlag, kompetanse, næringsutvikling og attraktivitet

Satsning på nye arbeidsplasser	4
Eldreølge	4
Mål for å øke boattraktiviteten:	5
Levende senter	5
Boattraktivitet	6
Boliger	7
Næringsutvikling	8
Folk som snakker sammen skaper sammen	8
Skog- og landbruk	10
Kompetanse	11
Oppsummering	11

Kulturliv, tjenestetilbud og tettstedsutvikling

Kulturliv	12
Tjenestetilbud	13
Kommunikasjon	13
Tettstedsutvikling	14
Oppsummering	14

Samferdsel, transport og infrastruktur

Samferdsel	15
Kollektivtrafikk	15
Vann og avløp	15
Internett	16
Strøm	16
Digitalisering	16
Oppsummering	17

Oppvekst, levekår og folkehelse

Folkehelse	18
Oppsummering	21

Bærekraftig utvikling

Bærekraftig bebyggelse	22
Oppsummering	23

Arealstrategi

Mål	24
Fritidsbebyggelse	29
Scenarier	29
Ungdomsmedvirkning	29
Veien videre	30

Innledning

Kommuneplan består av en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Samfunnsdelen tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Rømskog kommune.

Denne planen er grunnlaget for kommunens virksomhet, og skal være retningsgivende for hvordan vi skal gjennomføre våre strategier og oppnå kommunens mål.

Samfunnsdelen beskriver kommunens overordnede mål, og drøfter hva som er viktig for å oppnå dem. Alternative strategier for utvikling av kommunen er beskrevet i Felles planstrategi RAM 2012-2016.

RAM 2012-2016 er et plansamarbeid mellom Rømskog, Aremark og Marker kommune. De tre kommunene gikk sammen om å lage en felles planstrategi, slik at man kan dra i samme retning og jobbe sammen om å skape kommuner med økt bosetting, gode opplevelser og næringsutvikling. Denne planen bygger videre på dette arbeidet.

Denne planen gir, sammen med RAM 2012-2016, føringer for arealdelen.

Statistikk i Rømskog

Statistikk skal brukes med varsomhet i tilfeller der tallunderlaget er lite, fordi små enkelthendelser kan gjøre store statistiske utslag. Dette gjelder for Rømskog.

Overordnede mål for samfunnsutviklingen i Rømskog kommune:

- 1.** Vi vil ha fornøyde innbyggere, i alle grupper og lag av befolkningen.
- 2.** Vi vil opprettholde vårt lokalsamfunn uavhengig av hvordan kommunen er organisert i framtiden.
- 3.** Vi vil utnytte potensialet for gode tjenester som ligger i at Rømskog er en liten og oversiktlig kommune.

1 Befolkningsgrunnlag, kompetanse, næringsutvikling og attraktivitet

Satsning på nye arbeidsplasser

Å sikre befolkningsgrunnlag i lokalsamfunnet er en av de viktigste oppgavene som må løses for å oppnå de overordnede målene i denne planen. Folk skal bo, og folk skal jobbe i Rømskog.

Rømskog har i tidligere planarbeid først og fremst definert seg som bostedskommune, og ment at arbeidspendling til Akershus og Osloregionen skal dekke opp for et lokalt underskudd på arbeidsplasser. I denne planen vil vi endre denne strategien, fordi vi mener at lokalsamfunnet er best tjent med å drive aktiv næringsutvikling, i tillegg til å være bostedskommune.

For å være en attraktivt kommune må vi kunne tilby «full pakke», og en viktig del av denne pakken er arbeidsplasser. Vi ønsker å opparbeide kunnskap om å etablere næringsvirksomheter, og skape en kultur der bedrifter lærer av hverandre og utveksler varer og tjenester.

Eldrebølge

Befolkningsprognosene tilsier at eldrebølgen kan komme til å ramme Rømskog relativt hardt. Det vil være avgjørende for Rømskog å komme frem til strategier og tiltak som i størst mulig grad bidrar til god folkehelse, og at den aldrende befolkningen er selvhjulpen lengst mulig.

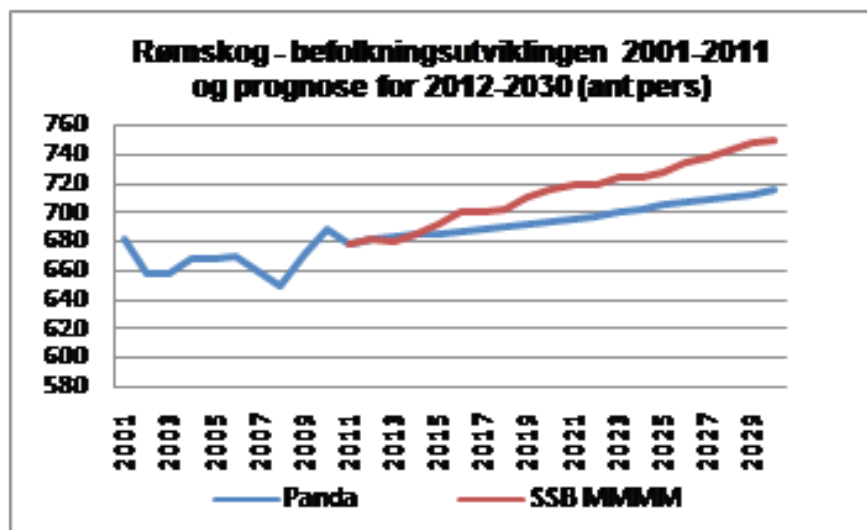
Tabellene viser at innbyggertallet i Rømskog er nedadgående for den yrkesaktive befolkningen, og økende for den eldste delen av befolkningen. Dette blir en utfordring for kommunen. Lav befolkningsvekst kombinert med en aldrende befolkning gir en ubalanse mellom yrkesaktiv og ikke yrkesaktiv befolkning. Det må derfor jobbes målrettet for å øke tilflyttingen til kommunen.

Rømskog ønsker befolkningsvekst, og skal jobbe for dette ved å utvikle unike botilbud med bredde, gode offentlige rom for sosialt samvær, og næringsutvikling gjennom målrettet markedsføring.

Illustrasjon: Aktivhus/ Mir visuals

Vi skal i tillegg til å være en bostedskommune, drive aktiv næringsutvikling lokalt.

Befolkningsprognoser for Rømskog i henhold til to forskjellige beregningsmetoder.

	2011	2015	2020	2025	2030
0 -5 år	38	39	35	34	33
6 -15 år	81	84	80	81	77
16 -19 år	33	27	34	30	30
20 -30 år	72	70	66	67	66
31 -50 år	167	173	181	183	184
51 - 66 år	149	154	151	159	160
67 -79 år	80	85	98	103	113
80 + år	58	52	48	47	52
Tot. befolkning	678	684	693	704	715

Aldersfordelingen i befolkningsprognosen.

Veksten skjer i den eldre befolkningen, mens yrkesaktiv befolkning går ned. Rømskog trenger derfor vekst i ung befolkning.

Mål for å øke boattraktiviteten:

- Rømskog skal være ei levende bygd med tydelig definerte møteplasser for spontane møter mellom innbyggere.
- Rømskog skal være et lokalsamfunn som det er lett å etablere et nytt nettverk i.
- Rømskog skal være en kommune som det er lett å pendle fra, og å ha hjemmekontorløsning i.
- Rømskog skal tilby boligformer med naturkvaliteter som ingen annen kommune i Østfold kan konkurrere med.
- Rømskog skal tilby varierte boligtyper og tomtestørrelser, slik at alle finner noe egnet.

Levende semtrum

Vi skal jobbe for at området ved kommunehuset blir et levende lokalsenter der innbyggerne møtes tilfeldig og spontant. Kommunehuset er i dag Rømskogs naturlige senter, bortsett fra at matbutikken og bensinstasjonen ikke ligger her. Butikken er sårbar, og kundegrunnet er lite. Det bør jobbes for å finne en bedre lokalisering, slik at man får samlet de viktigste servicefunksjonene på ett sted.

Et levende bygdesenter bidrar til å gjøre Rømskog mer attraktivt som både bosted og besøksdestinasjon. Vårt viktigste virkemiddel for å skape et levende bygdesenter er fysisk opprustning av det offentlige rom. Vi vil ha et pent og aktivt torg med skole, barnehage, butikk, bibliotek, rådhus, kino og café rundt.

Østfoldkommunene - boligmassen fordelt på boligtyper 2011 (%)						
	Enebolig	Tomannsbolig	Rekkehus, kjedehus og andre småhus	Boligblokk	Bygning for bofellesskap	Andre bygningstyper
Halden	51,0 %	14,8 %	13,7 %	14,9 %	1,2 %	4,4 %
Moss	34,5 %	9,3 %	22,1 %	28,8 %	1,2 %	4,0 %
Sarpsborg	53,6 %	13,3 %	12,8 %	16,3 %	1,2 %	2,8 %
Fredrikstad	53,8 %	14,0 %	14,3 %	13,9 %	1,1 %	3,0 %
Hvaler	82,6 %	5,8 %	4,6 %	2,0 %	0,0 %	5,0 %
Aremark	87,1 %	5,5 %	3,3 %	0,7 %	0,0 %	3,4 %
Marker	74,1 %	8,2 %	6,4 %	3,0 %	1,9 %	6,4 %
Rømskog	90,3 %	7,1 %	0,0 %	0,0 %	1,7 %	0,9 %
Trøgstad	77,8 %	6,3 %	3,5 %	7,7 %	0,6 %	4,1 %
Spydeberg	69,2 %	5,7 %	15,0 %	6,5 %	0,6 %	3,1 %
Askim	51,0 %	13,1 %	19,1 %	14,2 %	0,1 %	2,6 %
Eidsberg	63,8 %	8,6 %	9,8 %	10,3 %	0,5 %	6,9 %
Skiptvet	75,4 %	10,3 %	7,0 %	1,9 %	1,7 %	3,7 %
Rakkestad	74,9 %	8,2 %	8,9 %	3,0 %	0,5 %	4,7 %
Råde	79,8 %	5,2 %	7,6 %	5,0 %	0,1 %	2,2 %
Rygge	59,5 %	5,3 %	15,0 %	17,7 %	0,7 %	1,8 %
Våler	75,8 %	3,8 %	13,5 %	0,3 %	2,3 %	4,2 %
Hobøl	75,0 %	7,8 %	7,4 %	6,2 %	0,5 %	3,1 %
Østfold	55,7 %	11,5 %	13,8 %	14,5 %	1,0 %	3,5 %

Boattraktivitet

I tillegg til å drive aktiv næringsutvikling skal kommunen utvikle et bredt spekter av boligtyper. Disse skal være stedstypiske og utnytte nærhet til skog og vassdrag hvor det også åpnes for å lage unike bokonsepter som skiller seg fra det øvrige markedet i Østfold og Osloregionen.

Rømskog har i dag Østfolds mest homogene spekter av boligtyper, bestående av primært eneboliger (89,2%). Det er et mål å ha større variasjon i boligtilbudet.

Gjennom kommuneplanleggingen ønsker kommunen i stor grad å legge til rette for at folk skal kunne bo der de ønsker. Spredt bosetting er ønskelig og naturlig, men i kontrollerte former i forhold til infrastrukturen.

Kommunen ønsker å bidra til at det bygges sentrale stedstilpassede boliger av høy kvalitet, som samtidig bidrar til et aktivt og levende bygdesenter.

Området ved kommunehuset inneholder i dag flere arealer som brukes av barn og unge, både som formell og uformell møteplass. I den videre utviklingen av området skal man søke å unngå bruksendring av arealer som brukes av barn og unge. Dersom slike arealer utnyttes til bygg eller andre formål skal fullverdige arealer innenfor samme område avsettes til barn og unges bruk.

Videre skal bygdesenteret fremstå attraktivt både i form av å være aktivt, og i form av å være godt planlagt og vedlikeholdt.

Illustrasjon: Rindalshytter

Boliger

Kommunen skal identifisere arealer med naturskjønne kvaliteter tilknyttet vassdraget. Disse skal utvikles som stedstypiske boligområder.

Rømskog vil legge til rette for bygging av ulike boligtyper, basert på markedsstyrt etterspørsel. God byggeskikk skal fremmes, og det skal gis mulighet for bebyggelse med store tomter.

Befolkningsprognosene tilsier at Rømskog vil merke eldrebølgen. Det er derfor et mål å utvikle boliger som i størst mulig grad er universelt utformet og tilpasset eldres behov. Samtidig vil det være nødvendig å legge opp til en boligbygging og en bebyggelsesstruktur som i størst mulig grad stimulerer til aktivitet og sosial omgang blant eldre – og andre grupper. Sosial omgang og fysisk aktivitet vil bidra til å holde en aldrende befolkning ved god helse i lengre tid – og dette vil bidra til å minimere belastningen på offentlige tjenester.

I tillegg til boliger knyttet til naturområder vil kommunen søke å utvikle bokonsepter som passer til unge og eldre enslige, for eksempel leiligheter, hybler, flermannsboliger og bokollektiv. Disse bokonseptene skal ideelt sett ha gangavstand til servicefunksjoner. De skal også ha delte fellesarealer for å stimulere til interaksjon og sosial omgang. Dette vil ha en positiv innvirkning på folkehelsen.

Det er et mål å bygge boligtyper som er egnet både som leiligheter for mulige innflyttere og unge voksne, men som på sikt også kan fungere som omsorgsboliger for eldre.

Det er et mål å komme frem til boligtyper som passer for Rømskog – kulturelt, arkitektonisk og historisk.

Man kan vurdere mulighetene for å bygge klyngetun. Klyngetunet har som kjennetegn at den har flere bygninger organisert rundt et felles uterom, og har mange av trekkene som er beskrevet ovenfor.

Eieformen på boliger kan ha betydning for hvilke felles funksjoner man har. Eksempelvis vil det være naturlig at et bofellesskap for eldre har en kollektiv eieform, og at en del arealer i boligen er delt. I Rømskog er 92,5% av boliger eid privat, og resten er i kommunalt eie. Kommunen bør bistå i å vise eksempler på eieformer som er egnet for kollektive løsninger.

Illustrasjon: Haptic/Mir

Folk skal kunne bo der de ønsker, i unike boliger i naturskjønne omgivelser.

Illustrasjon: Ola Roald Arkitekter

Kommunens boligstrategi kan oppsummeres slik:

- Det skal være tilgang på boliger med henvendelse til vassdraget og naturkvaliteter
- Det skal tilbys større bredde av boligtyper enn i dag
- Det skal utvikles boligtyper som er egnet både som bofellesskap for eldre og som leiligheter til unge single

Kommunens rolle og påvirkningskraft vil være både som utviklingsaktør og planmyndighet.

Kommunen skal ikke begrense seg til de boligtypene som er nevnt her, men kontinuerlig drive boligutvikling med så stor bredde som mulig.

Møteplasser og fritidstilbud vil være en viktig faktor både for bo-, besøks- og næringsattraktivitet. I tillegg vil slike arenaer være et viktig folkehelseiltak – både fordi det stimulerer til fysisk aktivitet – og fordi det bidrar til økt sosial omgang og enklere samfunnsdeltagelse. Kommunen vil prioritere å oppruste og styrke offentlige, sosiale møteplasser som:

- Skole
- Bibliotek
- Barnehage
- Idrettsanlegg
- Kulturelle arenaer

Næringsutvikling

Av de sysselsatte i Rømskog er hovedandelen knyttet til kommunale servicefunksjoner. Den største arbeidsgiveren er kommunen med hovedtyngden av de ansatte i undervisning og barnehage, helse og omsorg, administrasjon og annet.

For å sikre at også offentlige virksomheter skal dra nytte av fordelene ved å være en liten kommune skal man søke å samlokalisere funksjoner som er relevante for hverandre. På denne måten kan ulike fagmiljøer samarbeide, lære av hverandre og bli bedre sammen.

Det er et mål for kommunen å øke andelen arbeidstakere utenfor offentlig sektor. Dette innebærer ikke å krympe offentlig sektor.

I Rømskog er det en næringsklynge knyttet til anleggsvirksomhet og entreprenørvirksomhet med sysselsettingsvekst. Denne skal stimuleres, og rammevilkårene for fortsatt utvikling skal gjennomgås.

Mekanisk industri og små lokale produksjonsenheter skal gis utviklingsmuligheter. Kommunen skal bistå med tilrettelegging av lokaler og markedsføring i samarbeid med Innovasjon Norge.

Hotellet stod for en økning i arbeidsplasser i Rømskog frem til 2010. Kommunen skal bidra til å videreutvikle opplevelsesturisme og aktivitetstilbud i tilknytning til hotellet. Dette er i tråd med ambisjonene i charteret til Regionalpark Haldenkanalen.

Kommunen skal bidra til samarbeid mellom hotellet og andre lokale produkt- og tjenestetilbud. Hotellet vil for eksempel være et godt utstillingsvindu for lokale matprodukter. Kommunen vil bidra til at opplevelsestilbudet knyttet til hotellet styrkes.

Folk som snakker sammen skaper sammen

Denne påstanden legger grunnlaget for hvordan vi vil stimulere til næringsetableringer og samspill i lokalt næringsliv. Tanken er å få forskjellige virksomheter til å underbygge hverandre. For eksempel vil en café ha bedre forutsetninger hvis den er lokalisert nær et kontorlokale.

Denne tankegangen er like relevant for offentlige virksomheter. Man kan for eksempel tenke seg samlokalisering av skole og dagligvarehandel. Vi vil bygge «stein på stein» for å utnytte synergier gjennom samlokalisering.

Når funksjoner er samlokalisert, skaper det møteplasser. Møteplassene danner grunnlag for samtaler og samarbeid. I Rømskog ønsker vi å legge opp til at funksjoner som passer innenfor lokalsenteret legges nettopp der, slik at funksjonene støtter opp under hverandre, og gjør at innbyggerne møtes så ofte som mulig.

Kommunen ønsker også å legge til rette for at bedrifter eller enkeltpersoner som trenger støtte til å gjennomføre sin idé eller prosjekt får best mulige forutsetninger og rammebetingelser. Kommunen ønsker å legge til rette for at innbyggere som ønsker å bygge nettverk videreutvikler ideer og deler kompetansen sin med andre. Kommunen skal derfor søke å etablere formelle møteplasser for slike aktører. Dette kan for eksempel være et kontorfellesskap der gründere og pendlere kan møtes og dele kontorlokaler.

I felles planstrategi RAM 2012-2016 viste SWOT-analysen at dårlig bredbåndforbindelse var en av utfordringene som bør løses for å bedre forutsetningene for næringsutvikling i Rømskog. God dekning og raskt nok nett er avgjørende, både for pendlere og gründere som ønsker å delta i kontorfellesskap, og for bedrifter som ønsker å etablere seg. Et av de viktigste tiltakene kommunen kan gjøre for å legge til rette for næringsutvikling er å jobbe for bedre nettforsyning.

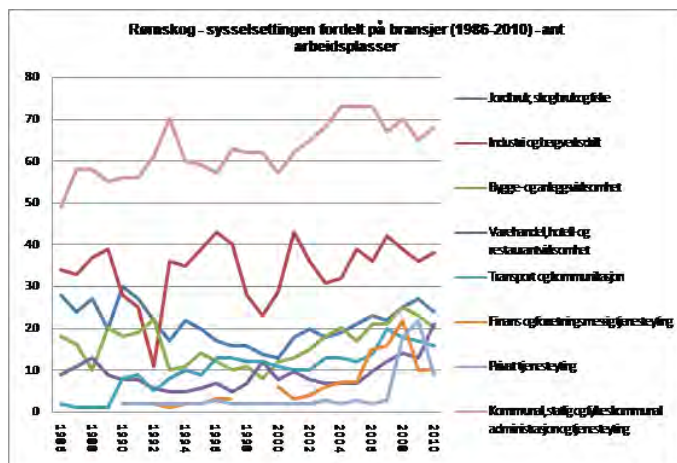

Et kontorfellesskap for pendlere og gründere kan gi grobunn for felles ideer og næringsetableringer.

Hotellet har stått vekst i arbeidsplasser. Tilleggsnæring i tilknytning til hotellet skal være en satsning.

Rømskog - sysselsatte fordelt på næringer (1.1.åå)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	endring 2009 - 2014
Jordbruk	4	4	3	4	4	3	-1
Skogbruk	18	21	18	17	17	16	-2
Fiske og fangst							0
Fiskeoppdrett							0
Bergverksdrift							0
Fiskeforedling							0
Næringsmiddel (ekskl fiskeforedling)							0
Tekstil							0
Trevare	4	4	6	4	5	2	-2
Treforedling							0
Grafisk							0
Kjemisk							0
Mineralk							0
Metaller	35	32	32	28	30	28	-7
Verkstedsindustri	4	4	5	4	3	5	1
Skipsværft og oljeplattformer							0
Møbler og annen industri							0
Kraft og vannforsyning	1		2	1	1		-1
Bygg og anlegg	23	23	20	22	26	22	-1
Oljevirksomhet							0
Varehandel	7	7	15	12	7	9	2
Hotell og restaurant	3	2	1	1			-3
Utenriks sjøfart				1			0
Innenriks transport	19	17	16	17	24	28	9
Post, tele og annen kommunikasjon							0
Bank og forsikring	1	1	1	1	1	1	0
Forretningsmessige tjenester	21	11	12	10	12	19	-2
Private tjenester	18	22	9	24	14	14	-4
Kommunale tjenester	68	64	67	69	70	69	1
Statlige tjenester	2	1	1	3	2	2	0
Ufordelte tjenester							0
Uspesifisert næring	4	3	4	2	2	1	-3
SUM	232	216	212	220	218	219	-13

Skog- og landbruk

Det er gode forutsetninger for et aktivt skogbruk, og til dels landbruk, i Rømskog. Det er også kort avstand til markedet siden store deler av befolkningen i Norge er innenfor 10-12 mil.

Den generelle rasjonaliseringsutviklingen i landbruket har ført til færre heltidsbønder, og mange eiere av gårdseiendommer har i dag en annen hovedinntektskilde enn landbruk. Det er høy tømmeravvirkning i Rømskog, og hovedvekten av dette blir videreforedlet i Sverige.

Hytteutbygging har gitt grunneiere inntekter på en annen måte. Denne kommuneplanprosessen tar sikte på å avklare hvilke områder som bør settes av til hytteområder, og hvilke som bør skjermes. Dette avklares juridisk i kommuneplanens arealdel, men vil skisseres allerede i dette dokumentet.

Land- og skogbruket har spilt, og spiller fortsatt, en viktig rolle i Rømskog. Kommunen vil søke å spisse seg mot skog- og landbruket i kombinasjon med turisme i sin næringsstrategi.

Nærhet til markedet gir gode forutsetninger for lokal foredling av lokale produkter og markedsføring av disse. En økt andel lokalt foredlede varer kan være med på å bygge opp merkevaren Rømskog.

Kommunen ønsker å tilrettelegge for at større deler av råvarene som produseres i Rømskog også foredles i Rømskog. I samarbeid med hotellet kan man rette lokale produkter direkte mot turistnæringen.

Lammekjøtt fra Rømskog bør selges som kjøtt fra Rømskog, ikke som kjøtt fra Hallingdal.

Kan tømmer fra Rømskog selges som Røm-skog? Har det markedsføringspotensiale?

Kommunen vil prioritere å bidra til utvikling av tjenester og produkter med sterk lokal forankring, og å forankre hele produksjonsprosessen lokalt. Stedet som produktet er foredlet og markedsført fra ender vanligvis opp på forpakningen. Vi ønsker derfor å sikre at noe av foredlingen av produkter foregår lokalt, i tillegg til råvareproduksjon. Dette vil bidra til å markedsføre produktet og stedet i en og samme pakke.

Produktutvikling innenfor Regionalpark Haldenkanalens satsningsområder skal gis prioritet:

- Merkevare
- Opplevelsesnæring
- Stedsutvikling
- Primærnæring

Vi vil bidra til utvikling av tjenester og produkter med sterk lokal forankring.

Kompetanse

Muligheter for å tilegne seg kompetanse er viktig for næringsutvikling, selvrealisering og trivsel.

Kommunen har kompetanse innenfor landbruksnæringen, og entreprenørskap innenfor denne. Utvikling av denne type kompetanse kan ha en positiv effekt og stimulere flere til entreprenørskap. Kommunens rolle for å spre kompetanse bør være å lage arenaer for utveksling av kunnskap.

Kommunen vil være tydelig på hva vi i fremtiden vil trenge av kompetanse og arbeidskraft, slik at innbyggere og potensielle innbyggere er klar over hvilke muligheter som finnes, og kan tilpasse seg dette hvis de ønsker. Gjennom å være liten og oversiktlig har kommunen mulighet for å rette tiltak direkte mot målgruppa, og kan drive rådgivning av ungdom med hensyn til utdanningsvalg og muligheter.

Kommunens utdanningstilbud er basert på institusjoner i andre kommuner:

Ungdomsskole i Aurskog-Høland, videregående skoler på Bjørkelangen, Mysen, Askim, Fredrikstad og Sarpsborg, høgskoletilbud i Akershus og Halden og etterutdanning gjennom SKUT (HiØ).

Reisetid er avgjørende for elevers gjennomføring av videregående skole. Man vet også at ved gjennomført videregående skole er sjansene større for gjennomføring av videre utdanning og at denne gruppa generelt har færre problemer senere i livet. Det er derfor et mål for kommunen at flest mulig gjennomfører videregående skole. Kommunen ser det som sin oppgave å legge til rette for dette. Kommunen vil føre kontinuerlig dialog med tilbydere av kollektivtransport og veimyndighetene for å bidra til å minimere reisetid.

Oppsummering kapittel 1

Mål 1

Moderat, sunn befolkningsvekst

Slik gjør vi det:

- bygge en levende, attraktiv bygd med gode møteplasser
- gjøre det lett for nyinnflyttere å etablere nettverk
- tilrettelegge for pendling og hjemmekontor
- attraktive boligformer som skiller seg ut
- bygge opp et tilbud av varierte boligtyper og tomter

Mål 2

Flere lokale arbeidsplasser i privat sektor

Slik gjør vi det:

- legge opp til økt interaksjon mellom lokale aktører
- etablere kontorfellesskap for pendlere og gründere
- knytte opplevelsestilbud til hotellet
- legge til rette for foredling av lokale råvarer
- satse videre på Regionalpark Haldenkanalen
- jobbe for bedre bredbånd/internettforbindelse

2

Kulturliv, tjenestetilbud og tettstedsutvikling

Kulturliv

Vi ønsker å legge følgende utsagn til grunn for utvikling av kulturliv og tjenestetilbud i kommunen: «folk som snakker sammen skaper sammen».

Dette innebærer en tro på at kulturproduksjonen vil øke dersom det finnes tilgjengelige arenaer for utveksling av idéer og samarbeid. Slike arenaer kan være formelle og uformelle, fysiske og ikke-fysiske. Et eksempel på en ikke-fysisk arena som bidrar til kulturutvikling er applikasjonen skjer-I, som er i bruk i Rømskog. Slike tiltak kan senke terskelen for deltagelse i lokalsamfunnet, og vil derfor gjøre det enklere for nyetablerere å «komme inn», og samtidig gjøre det enklere for ildsjeler å engasjere seg. Et rikt kulturliv bidrar til at folk til å møtes, og bidrar til et sosialt lokalsamfunn.

Kultur dreier seg om mer enn produksjon av underholdning. Også stedets lokalkultur, i bredere forstand, har betydning for stedets kvalitet. Hvilken mentalitet som hersker, hvor lav terskelen er for å bli inkludert i lokalsamfunnet, i hvilken grad man har et miljø hvor folk støtter hverandre, og hvorvidt gründerånd verdsettes er faktorer som har betydning for et steds evne til å dyrke frem det beste i seg selv.

Faktorer som samhold, inkluderende samfunn og lav terskel for deltagelse er også svært viktige folkehelsefaktorer.

Kommunen skal jobbe aktivt for å være et inkluderende samfunn med lav terskel for deltagelse, og samtidig ha et sterkt lokalt samhold. Tilflyttere må integreres i lokalsamfunnet.

“Alle kjenner alle”-samfunnet må forbli en styrke, og ikke en kilde til stigmatisering. Konseptet “hjer-tevekt” bør utvikles videre til å omfatte flere plan i kommunen, ikke bare skole og barnehage.

Kommunen skal fortsette å utvikle formelle og uformelle arenaer og møteplasser, både fysiske og ikke-fysiske. Fysiske arenaer skal i størst mulig grad være i sentrum for å sikre at funksjoner underbygger hverandre. Kommunen skal jobbe aktivt for å utvide sitt livstilstilbud og kulturlivet. Selvgrodde miljøer skal ivaretas, og spesielt skal man ivareta initiativ fra ungdomsmiljøer.

Som ellers i landet baserer store deler av kulturtilbudet i Rømskog seg på innsats fra ildsjeler. Kommunen er avhengig av denne innsatsen, og ønsker å bidra til å synliggjøre ildsjeler, og å gjøre det lettere å bidra som ildsjel.

Digitale plattformer som skjer-I er et effektivt verktøy i denne sammenhengen, og kommunen vil bidra til å videreutvikle slike verktøy ved å bruke dem.

Skjer-I er en plattform for samhandling og frivillighet, som senker terskelen for å delta i samfunnet.

Vi skal være et inkluderende samfunn med lav terskel for deltakelse. I Rømskog tar vi vare på hverandre.

Tjenestetilbud

Som for kulturlivet vil gode kommunale tjenester være en del av det totale livsstilstilbudet som gjør kommunen attraktiv for bosetting og etablering.

Kommunen har i dag et godt kommunalt tjenestetilbud. Dette skal fortsette å være en prioritet for kommunen, og det skal utvikles videre ved å utforske potensialet i administrativt samarbeid med nabokommunene.

Kommunens utfordringer med gjennomføring av samhandlingsreformen, løses gjennom interkommunalt samarbeid med Aurskog-Høland. Kommunen vil også søke å effektivisere tjenestetilbudet gjennom å:

- Tilby boformer som muliggjør at eldre kan bo hjemme lengre.
- Å knytte forskjellige tilbud opp mot hverandre. For eksempel kan brukere av dagsenter bidra med omsorgsarbeid o.l. Dette vil gi dobbel effekt da man stimulerer både brukere av dagsenteret og pleietrengende.

Kommunen skal videreutvikle ungdomstilbudet i kommunen. Dette vil være svært viktig for å sikre fremtidig befolkningsgrunnlag. Ungdom som har vokst opp i Rømskog skal sitte igjen med positive assosiasjoner til sin oppvekstkommune. Dette vil øke sjansene for tilbakeflytting i fremtiden. Ungdomstilbudet for de mellom 13-20 år skal vektlegges, og det vil være viktig å analysere denne gruppas ønsker og behov.

Kommunen skal legge opp tjenestetilbudet på en måte som gjør logistikken lettere for familiene. Eksempler på hvordan dette kan gjøres i praksis er:

- Samlokalisering av butikk og skole, slik at man kan gjøre flere ærend på ett sted.
- Aktivitetstilbud bør ligge sentralt og være tilknyttet gang- og sykkelveinettet.
- Aktivitetstilbud kan med fordel være i forlengelse av skoledagen.

Kommunikasjon

Hvordan kommunen kommuniserer har betydning for demokratiet, samfunnsdeltagelsen og omverdens oppfattning av Rømskog.

Kommunens kommunikasjonsstrategi bygger på forståelsen av at Rømskogs omdømme er et resultat av alt kommunen foretar seg, og at fornøyde innbyggere og besøkende er Rømskogs beste ambassadører. Alle tiltak, eller fraværet av dem, er med på å forme kommunens omdømme.

Kommunens kommunikasjon med innbyggere har betydning for hva slags deltagelse man får, rekrutteringen man får til politisk liv og innsatsen man får fra ildsjeler. Kommunen skal i sitt kommunikasjonsarbeid:

- Synliggjøre ildsjeler.
- Være utadvendt som organisasjon.
- Etablere toveis kanaler for kommunikasjon med innbyggere
- Reflektere over omdømmepotensialet som ligger i beslutninger og tiltak.

Kommunen kommuniserer ikke bare med egne innbyggere, men også med omverdenen. Mottakergruppen utenfor kommunen kan deles i to:

1. Potensielle innbyggere og besøkende
2. Regionale og statlige myndigheter

Kommunens kommunikasjon med omverdenen har betydning for hvor mange som ønsker å besøke, kjøpe fritidsbolig, etablere næring eller flytte til Rømskog.

Kommunens kommunikasjon med myndighetene har betydning for om Rømskog blir prioritert i ulike sammenhenger.

Kommunen skal ha en kommunikasjonsstrategi for kommunikasjon med mottakergrupper både innenfor og utenfor kommunen.

Illustrasjon: Ola Roald Arkitekter

Tettstedsutvikling

Bosetting og lokalisering av institusjoner og offentlige funksjoner påvirker et steds kvalitet. Ut fra idéen om at folk som snakker sammen skaper sammen, kan det være hensiktsmessig å samlokalisere så mange funksjoner som mulig sentralt i tettstedet, men dette skal ikke undergrave kommunens mulighet for å tilby desentraliserte utbyggingstomter. Rømskog kommune anser muligheten for å tilby denne boformen som en steds kvalitet og som en kvalitet man ønsker å kunne tilby som ledd i arbeidet med å sikre befolkningsgrunnlaget.

Oppsummering kapittel 2

Mål 1

Opprettholde et godt tjenestetilbud

Slik gjør vi det:

- tilby ungdomsaktiviteter i forlengelse av skoledagen
- effektivisere og forbedre gjennom samlokalisering
- dra nytte av vekselvirkninger mellom virksomheter i kommunen
- strategisk lokalisering av funksjoner
- utvikle nye boligtyper som alternativ til omsorgsplasser

Mål 2

videreutvikle tettstedet med flere møteplasser og økende aktivitetstilbud

Slik gjør vi det:

- styrke kulturlivet som arena og møteplass
- stimulere til ildesjel-engasjement og løfte frem ildesjelene
- samlokalisere funksjoner med høy besøksfrekvens
- støtte selvgrodde miljøer

3

Samferdsel, transport og infrastruktur

Samferdsel

For Rømskog er fylkesveiene 21/170 de viktigste årene, både i retning Ørje i syd og Bjørkelangen i nord. Begge er pendlerdestinasjoner. Hovedvekten av pendlerstrømmen er nordgående. Arbeidet for utbedring av transporttilbudet med bedre Fv 21 er en hovedprioritet.

I Rømskog har det lenge vært behov for gang- og sykkelveier for å tilby sikker transport og som folkehelseiltak. Dette arbeidet har kommet langt, og det er viktig for kommunen å opprettholde denne innsatsen i neste planperiode.

Startegien har vært å starte ved kommunehuset og skolen, og så bygge seg gradvis ut herfra, slik at sentrale områder prioriteres først. Denne strategien opprettholdes, og man ønsker i neste fase å ekspandere gang- og sykkelveien til Eidet.

I tillegg jobber kommunen sammen med lokale ildsjeler for å realisere en 8km lang kultursti langs Tukulva. Stien går fra nord i bygda og ned til Rømsjøen, og kan bli en viktig trimløype og møteplass.

Ved innkjøringen til området ved kommunehuset er det tungtrafikk og uheldig overlapp av bil, buss, sykkel og fotgjengermønster. Kommunen ønsker et tydeligere kjøremønster for de ulike trafikantene i dette området, og tar sikte på å løse det i en områdeplan for sentrum.

Kollektivtrafikk

Kollektivtilbudet i kommunen er dårlig, med hensyn til et begrenset passasjergrunnlag og spredt bebyggelse. Det ligger imidlertid et potensiale i kollektivtransport tilrettelagt for pendlere fra oppsamlingspunkter og videre til Aurskog-Høland og Oslo.

Kommunen vil se på mulighetene for å utvikle en applikasjon for samkjøring, eller videreutvikle «Skjer-I» til å inkludere en slik funksjon.

Samkjøringsgrupper på sosiale medier er et lavterskel-alternativ som kan organiseres av brukerne.

Kommunen skal jobbe for å opprette fast pendlerbuss til Bjørkelangen.

Spesielt for ungdom er kollektivtilbudet viktig. Reisetid har stor betydning for ungdoms evne til å gjennomføre videregående skole og delta aktivt i fritidstilbud. Kommunen er inkludert i Flexx-ordningen til Østfold Kollektivtrafikk, men tilbudet er noe underkommunisert. Kommunen skal bidra til å synliggjøre og videreutvikle dette tilbudet.

Vann og avløp

Behandlingsanlegg for vann ivaretas av private anlegg, dette er en organisering som vil opprettholdes.

Kommunen investerer i nytt renseanlegg for avløpsvann, og vil dimensjonere dette slik at flere husestander blir tilkoblet det kommunale renseanlegget.

Dette vil være en betydelig miljøinvestering for kommunen. Investeringer i vann og avløp representerer en av de største økonomiske postene for kommunen i tiden fremover.

Internett

Kommunen skal bidra til bedre infrastruktur for internett med høy kapasitet.

Dårlig internettkapasitet- og dekning har en effekt på både innbyggere og bedrifter. Det at den finnes vil ikke nødvendigvis ha en enorm betydning for et steds tiltrekningskraft, men hvis den ikke finnes er den et absolutt hinder for etablering.

Distriktscenteret kartla allerede i 2010, i samarbeid med Nexia, effekter av tilgang på høykapasitetsnett i distriktskommuner. Rapporten peker på at tilgang på høyhastighetsnett har stor betydning for:

- Næringsliv/sysselsetting
- Bosetting/livskvalitet
- Effektivitet og kvalitet i offentlig sektor

Rapporten peker på følgende suksessfaktorer for utbygging av høykapasitetsnett i distriktskommuner:

- Høy bevissthet og forankring hos sentrale beslutningstakere i kommunen og lokalt næringsliv med hensyn til gevinstpotensialet ved bruk av IKT og høykapasitets bredbåndsnett
- Lokalt prosjekteierskap og lokal prosjektledelse med god innsikt i relevante forhold for det aktuelle lokalsamfunnet
- Tydelige mål for fiberutbyggingen og en plan for gevinstrealisering som følges opp

Strøm

Rømskog har begrenset kapasitet på strømtilførselen til bygda, og dette kan være negativt for næringsetableringer. Med det menes at det er en nødvendig forutsetning for etablering som ikke er til stede. Kommunen ønsker å øke kapasiteten på nettet til Rømskog, men ønsker også å bidra til å nå nasjonale mål ved å produsere mere strøm lokalt. Det er ikke aktuelt med storskala vindkraft i Rømskog (jf. Regional plan for vindkraft for Østfold), men småskala vindkraft er ønsket, og kommunen vil utarbeide retningslinjer for dette i bestemmelsene i kommuneplanens arealdel.

Småskala strømproduksjon vil bidra til å redusere belastningen på strømnettet for øvrig, og på den måten frigjøre kapasitet til f.eks. industri. Samtidig tar Rømskog ansvar for nasjonale og internasjonale målsetninger ved å ta grep lokalt.

Digitalisering

Rømskog ønsker å ligge i forkant når det gjelder digitalisering av kommunen. Dette er mulig fordi kommunen er liten og oversiktlig, og nyttig fordi små kommuner må være svært effektive for å klare å levere de tjenester de er pålagt.

Digitalisering av kommunen har et stort effektiviseringspotensiale. Samtidig har digitalisering potensiale for å forbedre de kommunale tjenestene og gi en bedre kommunikasjonsflyt. Kommunikasjon med innbyggere blir enklere og politiske prosesser blir mer transparente og tilgjengelige. Dette kan igjen gi økt tillit i kommunen, og bidra til engasjement hos befolkningen.

Rømskog ønsker å gjennomføre sin digitaliseringsprosess etter retningslinjer og anbefalinger fra KS, som har dette som et satsningsområde. I henhold til KS' s digitaliseringsstrategi 2013-2016 er det spesielt tre kommunale sektorer som er satsningsområder:

- Helse og velferd
- Oppvekst og utdanning
- Plan, bygg og geodata

Oppsummering kapittel 3

Mål 1

Unge og eldre uten førerkort skal kunne komme seg til aktiviteter og sosiale arenaer uten å bli kjørt

Slik gjør vi det:

- fortsette å bygge ut gang- og sykkelvei
- jobbe for et bedre kollektivtilbud
- strategisk lokalisering av funksjoner
- utvikle nye boligtyper som alternativ til omsorgsplasser

Mål 2

Mangel på infrastruktur skal ikke være et hinder for innflytting og næringsetablering

Slik gjør vi det:

- forbedre høykapasitets internett- og telefondekning
- tilrettelegge for småskala vindkraft
- jobbe for å øke kapasiteten på strømsførsel til bygda
- samlokalisere funksjoner med høy besøksfrekvens
- støtte selvgrodde miljøer

4

Oppvekst, levekår og folkehelse

Folkehelse

Folkehelseprofilen for Rømskog viser at kommunen i sammenlikning med landsgjennomsnittet har svært god folkehelse.

Det eneste forholdet som viser negative tendenser er noe høyere forekomst av hjerte- og karsykdommer enn landsgjennomsnittet.

Kommunen har utarbeidet folkehelseoversikt for 2014 som identifiserer de største utfordringene og forlag til tiltak. De viktigste temaene fra denne oversikten er inkludert i drøftingen i dette kapitlet. Dokumentet er vedlagt i sin helhet.

Kommunens folkehelseoversikt peker på at innflyttere er en utsatt gruppe, og at de står i fare for å ha lite sosialt nettverk i nærmiljøet. Videre peker den på at det er eldre som opplever ensomhet og isolasjon på grunn av manglende kollektivtransport og gang- og sykkelveier.

Folkehelseinstituttet peker på viktigheten av sosiale møteplasser og mellommenneskelig interaksjon for god folkehelse. Frisklivssentralen kan videreutvikles som en slik møteplass. Det er grunn til å tro at dette kan ha spesielt stor effekt for gruppene som er nevnt ovenfor. Et inkluderende samfunn med lav terskel for deltakelse vil være viktig i den sammenheng, og uformelle møteplasser blir et viktig verktøy for å oppnå dette.

Videre bør det utvikles alternative boligformer i nærheten av sentrale servicefunksjoner, for eksempel bokollektiv for eldre og leiligheter til single.

Mulighet for deltagelse på arenaer som gir mestringsfølelse, oppleves meningsfylte og gir verdighet anses som et viktig tiltak i den sammenheng. Slike arenaer vil være sysselsettingstiltak, ildsjel-engasjement og samfunnsbygging. Kan eldresenteret og «aktiv på dagtid»-brukere kobles og gi synergieffekter? Kan seniorer bidra som «reserve-nettverk» for familier som ikke har besteforeldregenerasjonen tilgjengelig?

Utviklingen av uformelle sosiale arenaer har en sentral plass i denne kommuneplanen. Rømskog har begrenset tilgjengelighet (lange avstander, lite offentlig kommunikasjon) til butikker, underholdnings- og kulturtilbud. Det er nærliggende å tenke seg at slike funksjoner har potensiale som uformelle, sosiale arenaer. Dette bør gi føringer for arealdelen av kommuneplanen og sentrumsplanen.

Som tidligere nevnt kan eldrebølgen ramme Rømskog hardt. Det er avgjørende for Rømskog å komme frem til strategier og tiltak som i størst mulig grad bidrar til god folkehelse og at den aldrende befolkningen er selvhjulpent lengst mulig. Dette kan innebære å utvikle bokonsepter som har delte fellesarealer for å stimulere til sosial omgang. Videre vil grupper av eldre ha nytte av å ha gangavstand til handel og sentrumsfunksjoner, da dette bidrar til at man kommer seg ut selv uten bilsertifikat.

Disse bokonseptene skal ikke være sykehjemsplasser, men boliger med godt utformede fellesarealer og mulighet for et enklere dagligliv. Kommunens strategidokument «borte bra – hjemme best», vedtatt i desember 2014, peker på tilsvarende strategi.

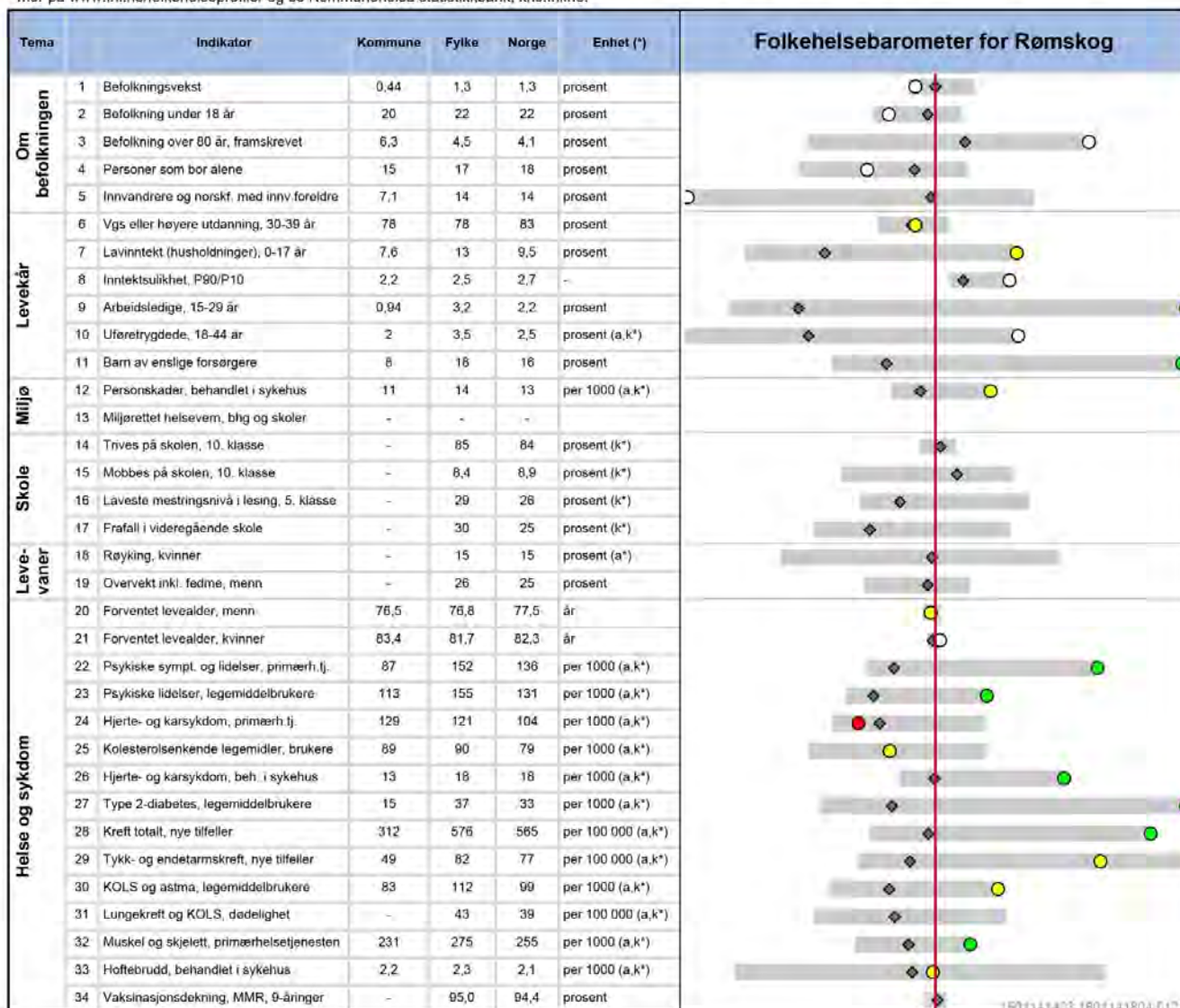
Kommunens folkehelseoversikt adresserer sosial ulikhet i helse, og peker på at dette er et generelt Østfoldproblem. Statistikk for Rømskog viser at Rømsingene gjennomsnittlig har noe lav bruttoinntekt sammenliknet med de fleste Østfoldkommunene. Rømsingene har imidlertid svært høy gjennomsnittlig formue og lavere gjennomsnittsgjeld enn Østfoldinger flest. Rømskog har den laveste prosentandelen arbeidsledige i Østfold. Dette tegner et bilde av Rømskog som en kommune med underrepresentasjon av befolkning med sosiale utfordringer.

Bekjempelse av sosial ulikhet innen helse vil likevel være et viktig mål for kommunen. Alt peker på at folkehelse følger sosiale faktorer. Sosial ulikhet reproducerer seg selv. Det er et mål for kommunen å «bryte mønsteret» for de dette gjelder.

- Grønn verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet
- Rød verdi betyr at vi med høy grad av sikkerhet kan si at kommunen ligger dårligere an enn landet som helhet
- Gul verdi forteller at vi ikke med sikkerhet kan si om kommunen ligger dårligere eller bedre an enn landet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- ▬ Variasjonen mellom kommunene i fylket

Halvsirkler: Kommuneverdier som er mer enn dobbelt så høye som landsverdien eller mindre enn halvparten av landsverdien, vises som en halvsirkel i figurens ytterkant.

En «grønn» verdi betyr at kommunen ligger bedre an enn landet som helhet, likevel kan det innebære en viktig helseutfordring for kommunen da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. For å få en mer helhetlig oversikt over utviklingen i kommunen kan du lage diagrammer i Kommnehelse statistikkbank. Les mer på www.fhi.no/folkehelseprofiler og se Kommnehelse statistikkbank, khs.fhi.no.

Gjennom å være liten og oversiktlig har kommunen mulighet til å rette tiltak direkte mot målgruppa. Utviklingen av en Rømskogmodell for tidlig og samordnet innsats for barn og unge kan bidra til at flere får hjelp i tide.

Kommunen har ikke frafall i overgangen fra grunnskole til videregående, og dette er unikt i Østfold-sammenheng. Det er grunn til å tro at et lite ungdomsmiljø bidrar til at det ikke etablerer seg dårlige trender. Samtidig skal man være svært bevisst på enkeltindividers sårbarhet i et slikt miljø; elever som måtte «falle utenfor» har lite rom for å finne alternative omgangskretser.

Et utvidet skoletilbud og fritidstilbud i forlengelse av skoledagen skal være tiltak som bidrar til at alle kan delta, slik at barn kan delta i samme aktiviteter på en nøytral arena. Dette sikrer interaksjon og deltagelse for alle grupper i større grad enn om man eksempelvis må invitere med hjem etter skoletid eller er avhengig av å bli kjørt til og fra aktiviteter.

Biblioteket kan i den sammenheng være en viktig arena – ikke bare for barn – fordi den utgjør en gratis, nøytral arena som ikke er stigmatiserende. Det ligger et potensiale i å knytte tjenester som tradisjonelt er svært stigmatiserende – for eksempel barnevern – til biblioteket fordi man da ufarliggjør kontakten ved å gjøre den mer tilfeldig.

Det vil være et mål for kommunen å også senke terskelen for deltagelse på andre arenaer, for eksempel idrettsklubber. Dette kan gjøres ved å ha løsninger for salg av brukt idrettsutstyr, senke eller fjerne kontingenter, og etablere lavterskeltilbud.

Mellommenneskelig interaksjon og et inkluderende samfunn er en rød tråd i kommuneplanen, både av hensyn til folkehelse, næringsutvikling, et rikt kulturliv og bærekraft.

Rømskog kommune har god tradisjon for, og er kommet langt i arbeidet med å utvikle eldreomsorgen. Det er nå behov for tilsvarende satsning på ungdom og oppvekst. Den nyoppussede Ungdomsfabrikken skal videreutvikles. Ungdomstrinnet i skolen er på Bjørkelangen, og ungdommene knytter vennskap og har tilhørighet til miljøet der. Det bør legges til rette for at ungdommen får anledning til å dyrke disse relasjonene. En skoleskyssordning til og fra fritidsklubb og andre aktiviteter på Bjørkelangen skal vurderes.

Rømskog kommune er med i satsningen “sjumilssteget” og interkommunalt samarbeid for å sikre tverrfaglige metoder for tidlig innsats. Dette arbeidet skal styrkes ytterligere, og det skal stilles konkrete krav til resultater av arbeidet.

Oppsummering kapittel 4

Mål 1

senke terskelen for deltakelse i samfunnet

Slik gjør vi det:

- fortsette å bygge ut gang- og sykkelvei
- jobbe for et bedre kollektivtilbud
- strategisk lokalisering av funksjoner
- sysselsette arbeidsledige og uføre i aktivisering

av eldre

Mål 2

utjevne sosiale forskjeller i helse

Slik gjør vi det:

- tilby aktiviteter i forlengelse av skoledagen
- bruke nøytrale arenaer, som for eksempel bibliotek
- skreddersy tiltak for den enkelte

Mål 3

utvikle boligtilbud som bidrar til bedre helse og mulighet for å bo hjemme lengre for eldre

- tilrettelegge for kollektive boløsninger
- kommunen skal kontinuerlig vurdere strategiske oppkjøp og regulering av tomter for å tilrettelegge for ønsket utvikling i boligtilbud

5

Bærekraftig utvikling

Bærekraftbegrepet er satt sammen av tre elementer; økonomisk, økologisk og sosial bærekraft. Alle tre er relevante for bærekraftdiskusjon i Rømskog.

Til syvende og sist vil sosial bærekraft være Rømskogs største utfordring.

Dersom man får en utvikling med synkende folketall kombinert med en aldrende befolkning er det lite bærekraftig. Man har ikke yngre befolkning nok til å ta vare på de eldre. Å sikre befolkningsgrunnlag er en primær oppgave for kommunen. Dette henger igjen i stor grad sammen med økonomisk bærekraft, da kommunens økonomi i stor grad henger sammen med skatteinntekter. Hva gjelder økologisk bærekraft henger dette i stor grad sammen med arealbruk, transportbehov og infrastruktur.

Kommunen har et høyt energiforbruk til transport per innbygger, og dette henger primært sammen med bosettingsmønster.

Boligbygging har tradisjonelt bestått av eneboliger med en lav arealutnyttelse. Dette har sammenheng med et ønske om å være attraktiv som bostedskommune, og at tilgang på store tomter ansees som et konkurransefortrinn for å tiltrekke seg innbyggere.

Kommunen skal utfordre seg selv til å redusere andelen individuell bilisme. Samtidig skal man være klar over at gitt kommunens bebyggelsesstruktur er potensialet for reduksjon begrenset. Den transportøkonomiske modellen for arealbruk som ligger til grunn for Fylkesplanen vil ha mindre effekt i Rømskog enn i tettere bygde områder, da rømsingene i stor grad må belage seg på arbeidspendling uansett.

Man må i Rømskog komme frem til alternative tilnærminger for å oppnå et mer bærekraftig samfunn, og dette bør innebære:

- Flere husstander tilknyttet kommunalt avløpssystem
- Bedre kollektivtilbud til pendledestinasjonene
- Jordvernet skal stå sterkt i kommunens arealpolitikk
- Miljøvennlig forvaltning av kommunens bygningsmasse

Naturmangfoldet skal ivaretas gjennom å sikre de mest verdifulle naturområdene, hovedsakelig gjennom kommuneplanens arealdel.

Bærekraftig bebyggelse

Det er økende bevissthet rundt forbruksmønster blant unge. Flere søker seg til alternative livsstiler og alternative forbruksmønstre med mindre økologisk fotavtrykk. Dette har resultert i et økende antall bokonsepter som legger vekt på bærekraftig boligbygging i kombinasjon med høy grad av selvberging gjennom småskala matproduksjon. Det er grunn til å tro at Rømskog kan markere seg i dette markedet, gjennom å ligge i «riktig» avstand til Oslo, ha tilgang på areal og rimelige tomter.

Rømskog kommune skal, gjennom arbeidet med kommuneplanens arealdel, definere områder og retningslinjer for småbruk og kollektivbruk.

Oppsummering kapittel 5

Mål 1

Balanse i befolkningssammensetning

Slik gjør vi det:

- boattraktivitet gjennom å være en levende bygd
- næringstattraktivitet

Mål 2

Utvikle alternativer til individuell transport

Slik gjør vi det:

- gode gang og sykkelveier
- tilby aktiviteter i forlengelsen av skoledagen
- digitale løsninger for samkjøring og kollektivtransport

Mål 3

lage boliger med minimalt økologisk fotavtrykk, som retter seg mot forbrukerbevisste unge voksne

- tilretteleffe for slik bebyggelse gjennom arealplanleggingen
- eventuelle pilotprosjekter i kommunens regi
- tilrettelegge for småskala vindkraft gjennom bestemmelser

6

Arealstrategi

Følgende mål fra samfunnsdelen vil være styrende for arealstrategien:

- Å legge til rette for et levende lokalsamfunn med nyskapingsevne, verdiskaping, kulturelt mangfold, frivillig innsats, like muligheter for alle og fravær av diskriminering.
- Å legge til rette for utvikling av et godt lokalsenter, attraktive sentralt beliggende boliger med tilgjengelige fellesarealer og møteplasser, og god dialog med næringsvirksomheter, utbyggere og innbyggere.
- Å stimulere til sosial interaksjon mellom innbyggere, næringsliv, offentligheten og besøkende ved å tilrettelegge for nærhet og tilfeldige møter mellom funksjoner og tilbud.
- Kommunen vil ta en aktiv rolle for å utvikle mer varierte boligtyper enn man kan tilby i dag.
- Bebyggelse med henvendelse mot vassdrag; liberalt i avgrensede områder, under klare forutsetninger, og mindre liberalt for øvrig.
- Områder med god kapasitet mht VA og tilgang til gang- og sykkelveinett prioriteres som byggeområder.

Fylkesplanens føringer

I fylkesplan Østfold mot 2050 er Rømskog i arealstrategien i helhet avsatt som LNF-område, og kommunetoppen vist som «Områdesenter som skal avgrenses». I fylkesplanen ligger Rømskog kommune som et områdesenter under by-/regionsenteret Askim, Mysen.

Om kollektivtilbud heter det (5.10.3) at det minst bør være 30 minutter frekvens, og at det fram mot 2050 bør økes til 15 minutter.

Rømskog har ingen omfangsbegrensning for spredt boligbygging (5.14.4).

Rømskog omfattes ikke av bestemmelser/retningslinjer for sjø eller vassdrag.

Pilotprosjekt

Det vil være hensiktsmessig for kommunen å velge seg ett konkret prosjekt å konsentrere seg om, og å la dette prosjektet være "motor" for utviklingen i Rømskog. Det foreslås at dette prosjektet er oppgradering av området ved kommunehuset som møteplass og bygdesenter.

Kommunehuset og området rundt skal i regionalt perspektiv ha status som områdesenter. Dette innebærer også en avsetting av langsiktig grense i kommuneplanens arealdel. Områdesenter skal håndteres med de føringene som retningslinjene som fylkesplanen har for by-/region og områdesentre i Fylkesplan for Østfold.

Avgrensningen av områdesenter skal skje i forbindelse med denne kommuneplanprosessen. Rømskog kommune ønsker å satse på området ved kommunehuset. Dette er imidlertid ikke helt uproblematisk, gitt Rømskogs struktur. Rømskog kan sies å ha flere tyngdepunkt for hva gjelder bebyggelsesstruktur.

Illustrasjonen på neste side gir en grov oversikt over distribusjonen av funksjoner i Rømskog. I all hovedsak vil denne strukturen opprettholdes, og denne planen legger ikke opp til å ta aktive grep for å flytte noen av funksjonene. Det vil imidlertid være smart å ha en plan for hvor ting bør lokaliseres, hvis spørsmålet kommer opp uavhengig av denne planen.

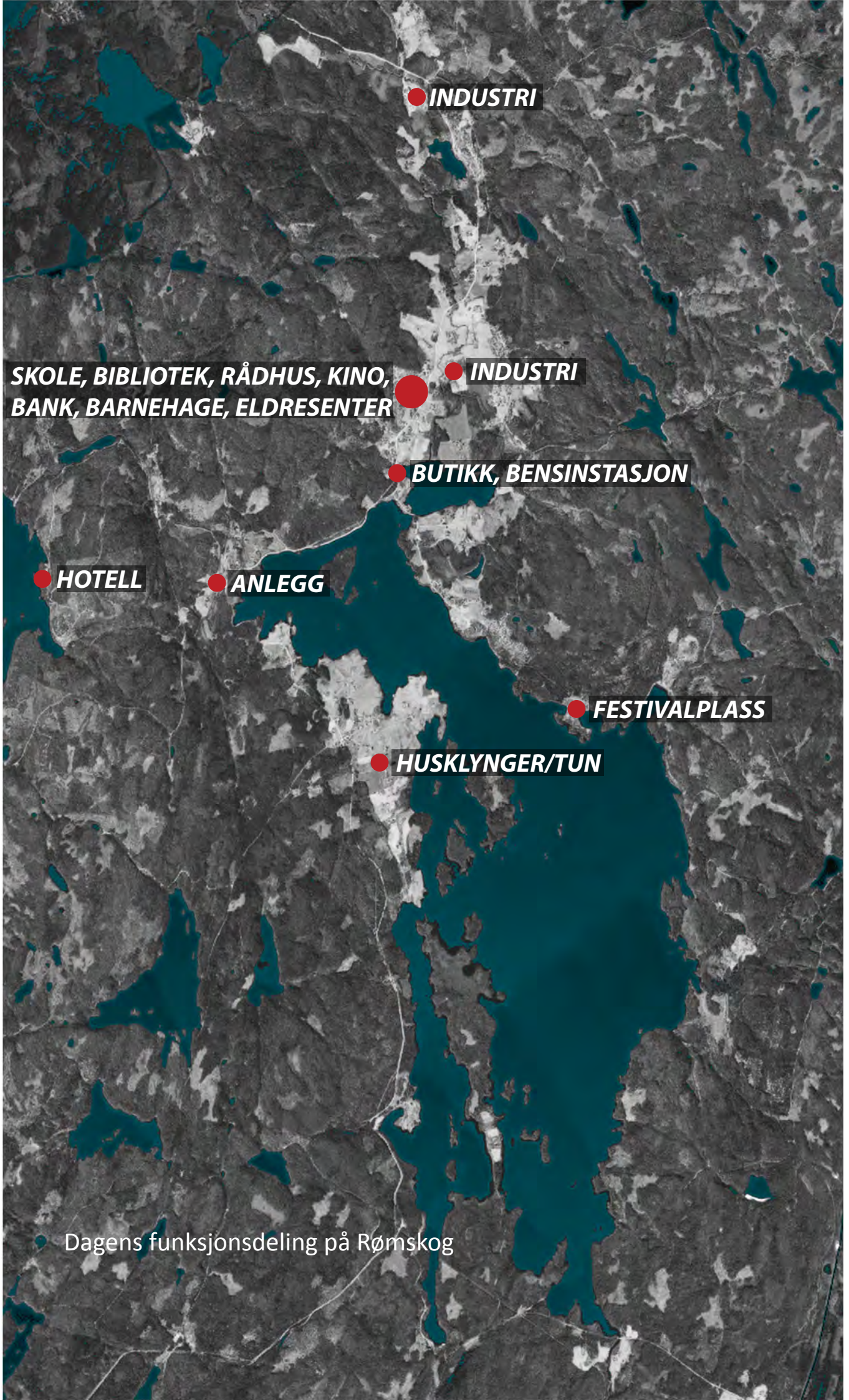
Det er hovedsakelig to funksjoner som vil være hensiktsmessig å revurdere i den videre utviklingen av Rømskog:

- Butikken kan med fordel flyttes til kommunetoppen for å bidra til å styrke bygdesenter-funksjonen
- Kommunens industriområde er i konflikt med boligområder på grunn av støy, og det foreslås at støyende virksomhet i fremtid en lokaliseres annesteds.

Det er viktig å igjen presisere at denne planen ikke legger opp til flytting av disse funksjonene, men vil vurdere annen plassering for fremtidige etableringer.

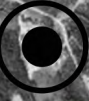
Videre legger denne planen opp til bygdesenter-utvikling ved kommunehuset og i forlengelsen mot Bråten i nord og mot Sundtangen/Bøsanden sydover (se illustrasjon 2). Området på Skjønhaug ansees som spesielt interessant for utvikling av bygde-tun og kollektivbruk av øko-landsby-karaktér. Dette er i kartdiagrammet omtalt som «steds-typiske» boliger. Anleggsområdet ved Kopperudsetra er upåvirket av planen, men det bør vurderes å anlegge vegetasjonsskjerm eller liknende forskjønnning mot veien, da dette er innkjøringa til hotellet og er viktig for besøkendes førsteinntrykk av Rømskog.

Denne arealstrategien er ment som veiledende for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel. Illustrasjon 3 viser en anslagsvis avgrensning av tettbebyggelsen i Rømskog. Dette innebærer også at arealene utenfor avgrensingen i større grad skjermes.

Dagens funksjonsdeling på Rømskog

OMRÅDE FOR INDUSTRI?

**OMRÅDE FOR
BYGDESENTERUTVIKLING OG
BOLIGFORTETTING LANGS AKSEN**

**OMRÅDE FOR INDUSTRI
utvides ikke, avgrenses!**

FORSKJØNNING!

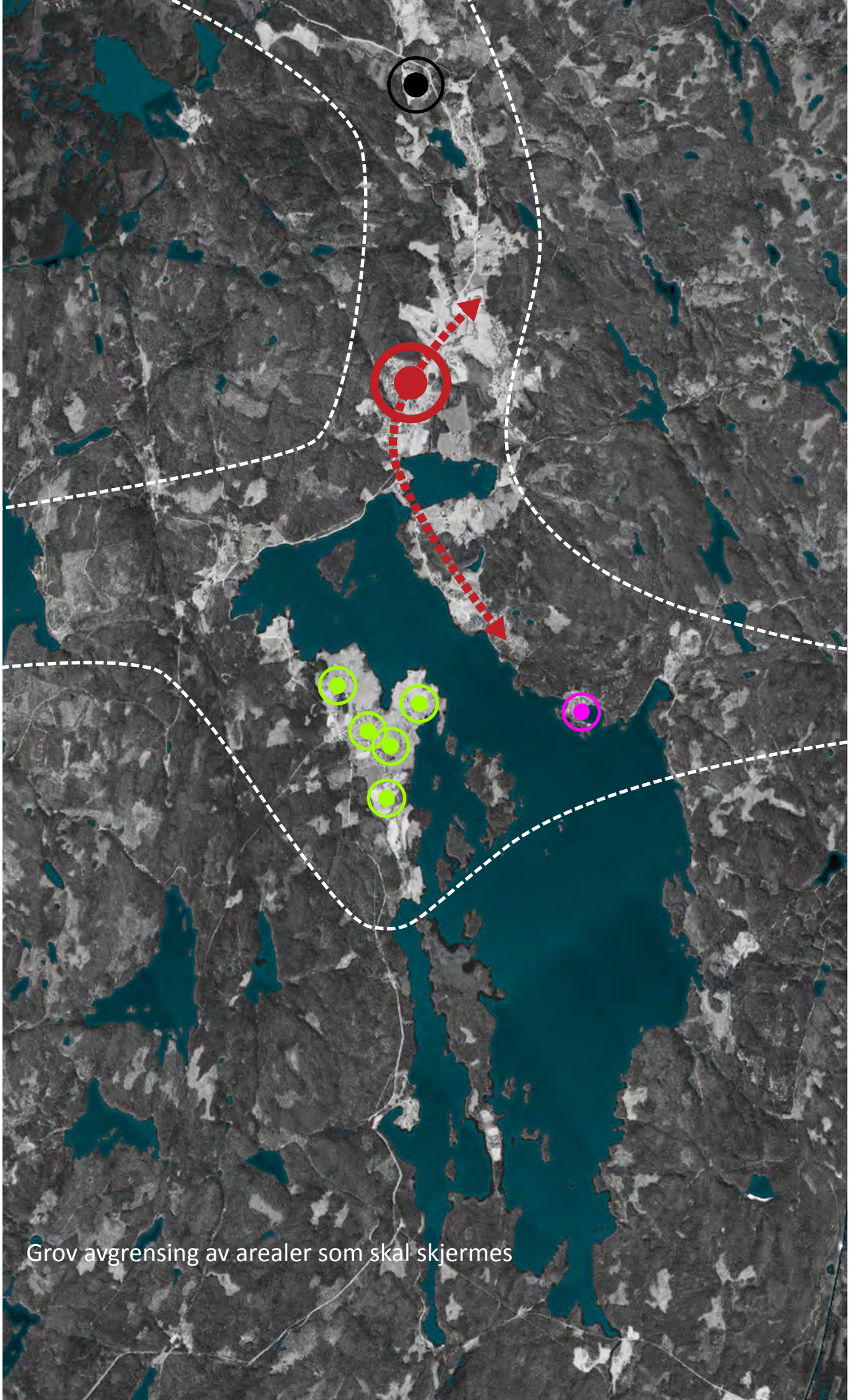

**OMRÅDE FOR UTVIKLING AV
STEDSTYPISKE BOLIGTYPER.
(KLYNGE-TUN?)**

FESTIVALOMRÅDE

Arealstrategi for Rømskog

Grov avgrensning av arealer som skal skjermes

Fritidsbebyggelse

Kommunen er en populær hyttekommune, og opplever pågang på dette området. Hyttemarkedet representerer et stort økonomisk potensiale for kommunen så vel som lokale grunneiere, entreprenører og handelsstand. Det bidrar også til økt aktivitet i kommunesenteret. I tillegg bidrar hyttebefolkningen med positiv omdømmebygging og fungerer som ambassadører for Rømskog i sine hjemkommuner.

Rømskog ønsker seg mer hyttebebyggelse, og det er ønskelig at denne i størst mulig grad er med på å aktivisere bygda.

Tilknytning til vassdraget ansees som avgjørende for at hyttebebyggelsen skal være attraktiv nok til å tiltrekke seg de utviklerne og kjøperne som er kvalitetsbevisste. Kommunen ønsker å utvikle eksisterende hyttefelt videre, og holde boligområder og hytteområder adskilt da disse to bo-formene har forskjellig «takt» og behov. Det er videre ønske om å vurdere et nytt hyttefelt helt syd i kommunen ved Langvannet, som kan benytte seg av de store friluftsområdene der.

Utbygging og planlegging av nye hytteområder skal til enhver tid balanseres i forhold reell etterspørsel og avveies mot mulige negative konsekvenser og finansieringsmuligheter for kommunens tjenestetilbud, eksempelvis press på hjemmesykepleietjeneste.

Scenarier

I henhold til planprogram for denne kommuneplanen skal det utarbeides scenarier for utviklingen av Rømskog. I høringsperioden for planprogrammet kom det innspill fra Fylkesmannen i Østfold om at disse scenariene burde drøfte kommunereform og hvilke kommuner Rømskog vil henvende seg til i dette arbeidet. Arbeidet med kommunereform pågår i samarbeid med Fylkesmannen. Scenario-arbeidet er i sin helhet flyttet over til denne prosessen, men scenariene, som kommunestyret har vedtatt skal utredes, oppsummeres her:

- a) Rømskog som fortsatt egen kommune med nødvendig interkommunalt samarbeid
- b) Kommunesammenslåing med grensekommune/ Indre Østfold
- c) Kommunesammenslåing med Aurskog-Høland/ Nedre Romerike
- d) Evt andre løsninger

Denne kommuneplanen er relevant uavhengig av valg av utviklingsretning, da den i hovedsak legger vekt på utviklingen av Rømskog som lokalsamfunn, og i mindre grad drøfter kommunens organisasjonsform.

Ungdomsmedvirkning

Ungdomsmøte ble gjennomført ved Ungdomsfabrikken i høringsperioden. Her refereres noen av innspillene fra ungdommen:

Hva er det beste med å bo i Rømskog?

- Kort vei til Sverige
- Fellesskapet
- Opplegg/aktiviteter for ungdom
- At ungdom får lov til å engasjere seg i Rømskogs fremtid
- Spa-hotellet
- Bra ungdom
- Bra friluftsmuligheter
- Kørre-festivalen (Kurøen)
- Motocross
- Fin skole
- Natur

Hva skal til for at vi skal bo her om 10 år?

- Fortsatt egen kommune (gjentatt av flere)
- Passe bedre på naturen (gjentatt av flere)
- Større barnehage
- Godteributikk / større butikk
- Kvikk-lunsj fabrikk
- Større cross-bane
- Mulighet til skole og barnehage
- Shopping-senter
- At det fortsatt er godt fellesskap
- At det er et trygt sted å bo
- Kørre-festivalen (Kurøen)
- Arbeidsplasser

Veien videre

Kommuneplanens arealdel er påbegynt, og det tas sikte på å vedta denne i løpet av 2016.

Kontakt:

Rømskog kommune
1950 Rømskog
Tlf. 69 85 91 77
postmottak@romskog.kommune.no